

การศึกษาเรื่องการใช้ผลิตภัณฑ์จากป่าของชุมชนชาวพื้นเมือง ม้ง และกะเหรี่ยง ในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆเช่น สถานภาพทางภูมิศาสตร์สังคม เศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการเข้าไปใช้ผลิตภัณฑ์จากป่า ภูมิปัญญาชนเผ่าในการเข้าไปใช้รักษา อนุรักษ์ ตลอดจนการจัดการป่าในปัจจุบันรวมถึงการดำรงชีพที่อาศัยผลิตภัณฑ์จากป่าของชุมชนพื้นเมือง ม้งและกะเหรี่ยง ใช้เปรียบเทียบกับเส้นมาตรฐานความยากจนในชนบท เฉลี่ยทั้งประเทศ

ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อมูลปฐมภูมิจากการสังเกต เข้าร่วมกิจกรรม และสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่การศึกษา

พบว่า ชุมชนพื้นเมือง ม้ง และกะเหรี่ยง ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ระดับความสูง 500, 1300 และ 1150 เมตร จากระดับน้ำทะเล ตามลำดับ ยังผลให้มีสภาพป่า ชนิดของป่า ความหลากหลายทางชีวภาพต่างกัน ตามระดับความสูงชุมชนจึงใช้ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยของสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนต่างถิ่นเป็นตัวกำหนดในการใช้ผลิตภัณฑ์จากป่าทั้งชนิดและปริมาณ โดยชุมชนม้ง มีการใช้ผลิตภัณฑ์จากป่าน้อยที่สุด แต่ต้องการใช้พื้นที่ป่า เพื่อปลูกพืชพาณิชย์เชิงเดี่ยวมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ชุมชนได้ใช้ผลิตภัณฑ์จากป่าทั้งพืช สัตว์ เพื่อใช้เป็นอาหารของคนและสัตว์เลี้ยง ใช้ทำเป็นที่อยู่อาศัย รวมถึงกำหนดอาณาเขตและประดับตกแต่ง ใช้ทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม ใช้เป็นยารักษาโรค ใช้เป็นสัญลักษณ์และความเชื่อทางพิธีกรรม

ในการเข้าไปใช้ รักษา อนุรักษ์ ตลอดจนการจัดการป่าของชุมชนที่ศึกษาในปัจจุบันนั้น ได้ใช้วิธีการจัดการใน 2 ระบบควบคู่กันไป คือ การจัดการด้วยภูมิปัญญาอันเป็นวัฒนธรรม ความเชื่อที่เป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ที่มีอยู่ เพื่อควบคุมการเข้าถึงซึ่งทรัพยากรป่าไม้ และพื้นที่ และ/หรือการจัดการป่าโดยอาศัยอำนาจรัฐ ผ่านทางกฎหมายและกฎของชุมชนที่ตั้งขึ้น อันเป็นแนวคิดในการจัดการป่าแบบรวมศูนย์อำนาจ บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ในการจำแนกควบคุม การใช้ป่าทางกายภาพ และการใช้ชีวิตประจำวันที่อาศัยผลิตภัณฑ์จากป่า การเปรียบเทียบรายได้กับเส้นมาตรฐานความยากจนในชนบทนั้น พบว่า ชุมชนพื้นเมือง ม้ง และกะเหรี่ยง มีรายได้เฉลี่ยต่อคน ต่อเดือน เกินกว่าเส้นมาตรฐานความยากจนร้อยละ 76.9, 23.5 และ 26.3 ตามลำดับ จึงมีครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคน ต่อเดือน ต่ำกว่าเส้นมาตรฐานคือร้อยละ 23.1, 76.5 และ 73.7 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาตามกรอบ 7 ประการดังกล่าวคือ เงิน จันททรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จันทสังคม จันทการเมือง จันทการศึกษา จันทวัฒนธรรม จันทจิตวิญญาณ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ถือว่าชุมชนที่ทำการศึกษาไม่จนตามกรอบของเศรษฐศาสตร์การเมืองดังกล่าว

This study aims to examine various factors, such as geographical, social and economic status, which combine to influence the use of forest products by the native, the Hmong and the Karen communities in Amphoe Mae Wang, Chiang Mai province. The study also examines the application of local wisdom to conserve nature, maintain forest fertility, and forest management at present. The way of life depending on forest products of these people is also investigated and compared with the relevant poverty lines.

Secondary data from relevant sources as well as primary data obtained through direct observation, activities participation, and indepth interviews with members of these communities are used in this study.

The results indicated that the native people, the Hmong and the Karen live at the altitudes of 500, 1,300 and 1,150 meters above sea level respectively. Consequently, the environment, type of trees as well as forest biodiversity are different. For this reason, each community makes use of different forest products. This, in turn is determined by their distinct social, economic and cultural patterns. Interaction with other communities is another factor determining the use of forest yields in terms of both variety and quantity. The Hmong make least use of forest products as they use the forest areas for mono-cultivation of commercial crops. However, the Hmong community still uses the forest products, both plants and animals, for food, animal feed, shelter, territory boundary determination, ornaments, clothing, medicine, as well as tribal symbols and in ritual rites and ceremonies.

As for the conservation and community forest management, two methods have been combined and implemented. The first is by using their cultural intellect and their distinct tribal identity to control the access of forest resources and the vicinity. The other is by exercising the state power through legislation and communal laws, which is the centralized forest management based on science and technology to control the physical use of the forest and forest products.

Using the poverty line of the rural Thailand as criterion, it is found that poverty incidence among the native, the Hmong, and the Karen are 23.1, 76.5 and 73.7 percent respectively. However, when taking the 7 political economy criteria of poverty which include not only economic but also social and political aspects of poverty into consideration ie. lack of money, lack of natural resources and environment, social poverty, political poverty, lack of education, cultural poverty and spiritual poverty and lack of ethics and morality, it can be stated that the communities studied may not be regarded as poor at all.